

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АДАПТИВНІ ТА ДОПОМІЖНІ
ТЕХНОЛОГІЇ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

спеціалізація/освітньо-професійна програма: 227. 2 Ерготерапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЕТ 4

мова навчання: українська

Розробники:

Виноградова Маргарита Сергіївна, викладач кафедри фізичної терапії та ерготерапії, margueriittee@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формулювання знань про принципи підбору і застосування адаптивних та допоміжних технологій. Оволодіти техніками використання адаптивних та допоміжних технологій при виконанні ADL та IADL; формування навичок виготовлення технічних засобів. Обсяг дисципліни – 3 кредитів ЄКТС. Основні теми: поняття про допоміжні та адаптивні засоби та загальні принципи їх підбору; допоміжні і адаптивні прилади для мобільності; допоміжні та адаптивні прилади для одягання та роздягання; допоміжні та адаптивні прилади для користування в туалеті, ванній кімнаті та на кухні; специфічні допоміжні та адаптивні засоби; допоміжні і адаптивні прилади в педіатричній практиці; державне забезпечення допоміжними та адаптивними засобами. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at formulating knowledge about the principles of selection and application of adaptive and assistive technologies. Master the techniques of using adaptive and assistive technologies in the implementation of ADL and IADL; formation of skills of manufacturing technical means. The volume of the discipline is 3 ECTS credits. Main topics: the concept of aids and adaptive tools and general principles of their selection; auxiliary and adaptive devices for mobility; auxiliary and adaptive devices for dressing and undressing; auxiliary and adaptive devices for use in the toilet, bathroom and kitchen; specific aids and adaptive tools; auxiliary and adaptive devices in pediatric practice; state provision of auxiliary and adaptive technologies. The final score is formed taking into account the results of the current control and test.

Мета навчальної дисципліни – опанувати знання і практичні уміння з підбору і використання адаптивних та допоміжних технологій при різних патологіях.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредитів ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійн а робота	Разом
	лекції і	лабораторн і	практичні	семінарськ і		
Денна	10	0	20	0	60	90

Статус навчальної дисципліни: дисципліна спеціалізації.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Біомеханіка», «Основи медичних знань», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин						
	денна форма навчання				заочна форма навчання		
	усього	у тому числі			усього		
		л.	прак.	с. р.		л.	прак.
Тема 1. Поняття про допоміжні та адаптивні засоби та загальні принципи їх підбору.	18	2	4	12			
Тема 2. Допоміжні і адаптивні прилади для мобільності.	18	2	4	12			
Тема 3. Допоміжні та адаптивні прилади для одягання та роздягання. Допоміжні та адаптивні прилади для користування в туалеті, ванній кімнаті та на кухні. Специфічні допоміжні та адаптивні засоби.	18	2	4	20			

Тема 4. Допоміжні і адаптивні прилади в педіатричній практиці.	18	2	4	12				
Тема 5. Державне забезпечення допоміжними та адаптивними засобами.	18	2	4	4				
Всього годин:	90	10	20	60				

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Поняття про допоміжні та адаптивні засоби та загальні принципи їх підбору.

Загальне поняття про допоміжні та адаптивні засоби, їх класифікація. Поняття про адаптацію, модифікацію та компенсацію. Загальні та специфічні принципи підбору технологій.

Тема 2. Допоміжні і адаптивні прилади для мобільності.

Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів мобільності в ліжку. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів мобільності в пересуванні.

Тема 3. Допоміжні та адаптивні прилади для одягання та роздягання. Допоміжні та адаптивні прилади для користування в туалеті, ванній кімнаті та на кухні. Специфічні допоміжні та адаптивні засоби.

Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів в туалеті, ванній, на кухні та в процесі одягання. Ергономіка домашніх приміщень. Принципи підбору спеціальних допоміжних технологій.

Тема 4. Допоміжні і адаптивні прилади в педіатричній практиці.

Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних технологій для дітей. Ергономіка робочих місць в інклюзивних закладах освіти.

Тема 5. Державне забезпечення допоміжними та адаптивними засобами.

Державне забезпечення допоміжними та адаптивними засобами різних категорій пацієнтів в Україні. Порядок їх отримання.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми	Номер і назва теми практичних	Кількість годин
--------------------	-------------------------------	-----------------

дисципліни	занять	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Поняття про допоміжні та адаптивні засоби та загальні принципи їх підбору.	1. Різниця між поняттями адаптація, модифікація та компенсація.	2	
	2. Загальні принципи та передумови підбору адаптивних і допоміжних приладів.	2	
Тема 2. Допоміжні і адаптивні прилади для мобільності.	3. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів мобільності в ліжку.	2	
	4. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів мобільності в пересуванні.	2	
Тема 3. Допоміжні та адаптивні прилади для одягання та роздягання. Допоміжні та адаптивні прилади для користування в туалеті, ванній кімнаті та на кухні. Специфічні допоміжні та адаптивні засоби.	5. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів у ванній кімнаті, туалеті та для процесу одягання та роздягання.	2	
	6. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів на кухні та специфічних технологій.	2	
Тема 4. Допоміжні і адаптивні прилади в педіатричній практиці.	7. Принципи підбору та особливості використання адаптивних і допоміжних приладів в педіатричній практиці.	2	
	8. Ергономіка робочих місць в інклюзивних закладах освіти.	2	
Тема 5. Державне забезпечення допоміжними та адаптивними засобами.	9. Приклади допоміжних та адаптивних технологій передбачені державним забезпеченням.	2	
	10. Алгоритм державного забезпечення допоміжними технологіями.	2	

Всього годин:	20	
---------------	----	--

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Поняття про допоміжні та адаптивні засоби та загальні принципи їх підбору.	1. Різниця понять адаптивних та допоміжних технологій.	4	
	2. Оцінювання перед підбором адаптивних та допоміжних технологій.	4	
	3. Необхідні навички для використання допоміжних технологій. Шляхи їх формування та розвитку.	4	
Тема 2. Допоміжні і адаптивні прилади для мобільності.	4. Види механічних допоміжних приладів для мобільності у ліжку.	4	
	5. Види механічних допоміжних приладів для мобільності.	4	
	6. Закордонний досвід використання допоміжних приладів та технологій для мобільності.	4	
Тема 3. Допоміжні та адаптивні прилади для одягання та роздягання. Допоміжні та адаптивні прилади для користування в туалеті, ванній кімнаті та на кухні. Специфічні допоміжні та адаптивні засоби.	7. Ергономіка приміщення ванної кімнати.	4	
	8. Найбільш вживані допоміжні та адаптивні прилади і технології в ванній кімнаті та туалеті.	4	
	9. Ергономіка приміщення кухні.	4	
	10. Спеціальні допоміжні та адаптивні технології для хобі.	4	
	11. Комп'ютеризовані допоміжні та адаптивні технології. Програмне забезпечення.	4	
Тема 4. Допоміжні і адаптивні прилади в	12. Програмне забезпечення як допоміжні та адаптивні технології в	4	

педіатричній практиці.	шкільній практиці.		
	13. Допоміжні і адаптивні прилади для дітей з аутизмом та РАС.	4	
	14. Допоміжні і адаптивні прилади для навчання.	4	

Очікувані результати навчання з дисципліни:

формулювання знань про принципи підбору і застосування адаптивних та допоміжних технологій.

Оволодіти техніками одягання; розвиток навичок виготовлення технічних засобів для пацієнта/клієнта у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини, завдяки:

знанням: вивчити теоретичні засади для коректного підбору адаптивних та допоміжних технологій пацієнта / клієнта

умінням: здатність виявляти, формулювати і вирішувати проблеми пацієнта / клієнта, застосовуючи в практичній діяльності базові знання та клінічне мислення, здатність оцінювати фактори пацієнта / клієнта (функції і структури організму, особистісні цінності, переконання і духовність), які впливають на його заняттєву активність в сферах продуктивної діяльності, дозвілля і самообслуговування, здатність призначати, моделювати, створювати індивідуальні ортези та адаптувати засоби повсякденній діяльності для відновлення функції верхньої кінцівки з метою розширення функціональної самостійності клієнта в побуті, участі в дозвіллі і продуктивної діяльності, здатність підбирати і адаптувати технічні та допоміжні засоби пересування і самообслуговування з метою збільшення заняттєвої участі клієнта, здатність застосовувати знання з ергономіки та універсального дизайну для створення і адаптації безпечного і доступного середовища життєдіяльності клієнта, міняти фактори фізичного і соціального середовища з метою збільшення функціональної незалежності клієнта.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було

пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Різниця між поняттями адаптація, модифікація та компенсація.	Кейси. Презентації.	10
2. Загальні принципи та передумови підбору адаптивних і допоміжних приладів.	Презентації. Тестування. Кейси. Симуляції.	10
3. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів мобільності ліжку.	Презентації. Практичне відпрацювання. Кейси.	10
4. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів мобільності в пересуванні.	Підготовка наочного матеріалу. Практичне відпрацювання.	10
5. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів у ванній кімнаті, туалеті та для процесу одягання та роздягання.	Підготовка наочного матеріалу. Практичне відпрацювання.	10
6. Принципи підбору і механізм використання адаптивних і допоміжних приладів на кухні та специфічних технологій.	Підготовка наочного матеріалу. Практичне відпрацювання.	10
7. Принципи підбору та особливості використання адаптивних і допоміжних приладів в педіатричній практиці.	Кейси. Презентації. Тестування.	10
8. Ергономіка робочих місць в інклюзивних закладах освіти.	Експрес-контроль. Кейси. Презентації.	10
9. Приклади допоміжних та адаптивних технологій передбачені державним забезпеченням.	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	10
10. Алгоритм державного забезпечення допоміжними технологіями.	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	10

	Кейси.	
--	--------	--

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Критерії оцінювання

1. За участь у лекційному занятті студент отримує 1 бал.
2. Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у 5 балів: 5 балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. 3 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. 2 бали – студент, який невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок. 1 бал – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті. 0 балів – студент відсутній на занятті.
3. Виконання самостійної роботи, що підготував студент оцінюється у 5 балів: 5 балів отримує студент, який повністю розкрив тему самостійної роботи, використовував основну і додаткову літературу. Проявив самостійність і творчий підхід. Матеріал подано логічно і своєчасно. 4 бали отримує студент, який розкрив тему самостійної роботи за всіма пунктами плану, використав більшість рекомендованої літератури. Матеріал подано логічно, можливо не своєчасно. 3 бали одержує студент, який тему самостійної роботи розкрив не повністю (висвітлено не всі пункти плану, матеріал подано стисло). Використано недостатню кількість літературних джерел. Матеріал побудовано не логічно. 2 бали одержує студент, який розкрив незначну частину матеріалу (декілька пунктів плану), використав недостатню кількість літературних джерел. Відсутня логіка подачі матеріалу, а також порушена цілісність системи знань. Матеріал подано не своєчасно. 1

бал – студент роботу написав формально, стисло, не своєчасно. 0 балів – студент повідомлення не підготував.

4. Реферати чи ессе студентів оцінюються у 5 балів. 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми. 4 бали – тема розкрита, матеріал подано відповідно пунктам плану, використано запропоновані джерела інформації. Інколи спостерігається порушення логіки. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час захисту студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – лише простежується спроба підійти до написання реферату чи ессе самостійно і творчо. Однак план реферату чи ессе не досконалий. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – реферат чи ессе написані нашвидку, фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема розкрита частково. Під час захисту студент оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – реферат чи ессе написані фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема не розкрита. Під час захисту студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – реферат чи ессе не написані і не захищені.

5. Комп'ютерна презентація студентів оцінюються у 5 балів: 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Обсяг відповідає нормі (15 – 20 слайдів). Під час презентації студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді. 4 бали – простежується творчий підхід при підготовці презентації. Тема повністю розкрита, матеріал подано послідовно. Інколи спостерігається порушення логіки. Презентація оформлена згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час презентації студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Студент не повністю розкрив тему, вивчено недостатню кількість джерел інформації. Під час презентації студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – презентація підготовлена нашвидку, фрагментарно. Відзначений не самостійний підхід до виконання. Тема розкрита частково. Під час презентації студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – презентація підготовлена фрагментарно. Тема не розкрита. Під час

презентації студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – презентація не підготовлена.

Підсумковий контроль.

Залікові вимоги:

1. Що таке адаптивні допоміжні технології?
2. Які адаптивні технології ви знаєте для одягання?
3. Які адаптивні технології ви знаєте для взування?
4. Що таке Reacher, для чого його застосовують?
5. Які допоміжні прилади ви знаєте для одягання шкарпеток? Продемонструйте їх використання.
6. Які допоміжні прилади для мобільності ви знаєте?
7. Як правильно підібрати візок?
8. Які головні критерії для підбору адаптивного допоміжного обладнання для мобільності?
9. Які види крісла колісного ви знаєте, в чому їх різниця?
10. Які адаптивні допоміжні прилади для використання в ванній та туалеті ви знаєте?
11. Як підібрати адаптивні прилади для туалету, людині з геміпарезом, в якого низький унітаз?
12. Що можна порекомендувати людині, що живе сама після перенесеного інсульту, з геміпарезом для самообслуговування?
13. Пацієнт з шийною травмою на рівні C5 не може самостійно їсти за браком функції тримання, які адаптивні прилади або технології ви можете порекомендувати?
14. Людина після ампутації верхньої домінуючої кінцівки не може самостійно взутись. Які причини можуть бути у цієї людини та як ви їх вирішите?
15. Жінка 47 років, після перенесеного інсульту з геміпарезом, не може готувати, а саме нарізати або дрібнити їжу. Які з адаптивних технологій ви можете їй порекомендувати?
16. Чоловік 73 роки після заміни кульшового суглобу обмежений в діяльності, а саме в одяганні. Які будуть ваші поради?
17. Продемонструвати вміння заціпати гудзики адаптивним приладдям.
18. Які спеціальні адаптивні прилади і технології ви знаєте?
19. Як і завдяки яким адаптивним пристроям можна навчити клієнта перемінній катетеризації?
20. Чи може хлопець з синдромом Дауна грати на гітарі і завдяки чому?

Рекомендовані джерела інформації:

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. World Federation of Occupational Therapists (2017). Definitions of occupational therapy from member organizations. Retrieved from <http://www.wfot.org/ResourceCentre/tabid/132/did/827/Default.aspx>
2. Conditions in occupational therapy: effect on occupational performance / [edited by] Ben Atchison, Diane Dirette. — p.; cm. Includes bibliographical references and index. ISBN 978-1-60913-507-2 1. Occupational therapy. 2. Occupational therapy—Case studies. I. Atchison, Ben. II. Dirette, Diane K. [DNLM: 1. Occupational Therapy. 2. Mental Disorders. 3. Nervous System Diseases. WB 555] RM735.C66 2011 615.8'515—dc23
3. Egan, G. (2007) The Skilled Helper: A Problem-management and Opportunity- development Approach to Helping. Brooks/Cole, Pacific Grove, CA.
4. Hagedorn, R. (2002) Foundations for Practice in Occupational Therapy. Church-ill Livingstone, London.
5. Wright, R. (2007) Professional identity and transition from occupational therapy practice to higher education. PhD thesis, Sheffi eld Hallam University.

Додаткова література:

1. National Stroke Foundation. Clinical Guidelines for Stroke Management 2010. Melbourne, Australia, 2010. – 185 p.
2. WorldHealth Organization. InternationalClassification of Functioning, Disability and Health. Geneva, Switzerland: WHO; 2001.
3. Bassett, H. & Lloyd, C. (2001) Occupational therapy in mental health: managing stress and burnout. British Journal of Occupational Therapy, 64 (8), 406–411.
4. Clouston, T. (2004) Narrative methods: talk, listening and representation. British Journal of Occupational Therapy, 66 (4), 136–142.

Електронні ресурси:

1. <https://app.physiou.com/>
2. <https://www.sralab.org/>

3. <http://invafishki.info/ru/>
4. <https://www.physio-pedia.com/home/>
5. <http://www.who.ch>
6. <http://moz.gov.ua/mkf>
7. http://www.icfillustration.com/icfil_eng/top.html
8. <https://www.cochrane.org/>
9. <https://www.cochranelibrary.com/>
10. <https://www.youtube.com/channel/UC51DkJkKUNuMc3C-ZQmyUqg>
11. https://www.youtube.com/channel/UC_VQDIInMfY5HoPn8w9OmuFw
12. <https://www.youtube.com/channel/UCmTe0LsfEbpkDpgrxKAWbRA>